

FƏRDİ QƏZA SİĞORTASI QAYDALARI

Bakı – 18 Mart 2014

MÜNDƏRİCAT

FƏSİL 1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

- Maddə 1. Sığorta qaydaları üzrə ümumi müddəalar
- Maddə 2. Sığortanın obyektı
- Maddə 3. Sığorta təminatından istisna olunan şəxslər
- Maddə 4. Sığortanın ərazisi
- Maddə 5. Sığorta müddəti

FƏSİL 2. SIĞORTA TƏMINATI

- Maddə 6. Fərdi qəza (bədbəxt hadisə)
- Maddə 7. Əlavə sığorta haqqı müqabilində sığorta təminatına daxil edilən zərərlər
- Maddə 8. İstisnalar

FƏSİL 3. SIĞORTA MƏBLƏĞİ, SIĞORTA HAQQI VƏ SIĞORTA MÜQAVİLƏSİ

- Maddə 9. Sığorta məbləği
- Maddə 10. Sığorta məbləğinin artırılması
- Maddə 11. Sığorta haqqı
- Maddə 12. Sığorta haqqının ödənilməsi və sığorta müqaviləsinin qüvvəyə minməsi
- Maddə 13. Sığortalının müqavilə bağladığı zaman məlumat vermək vəzifəsi
- Maddə 14. Sığorta müddəti ərzində sığortalının məlumat vermək vəzifəsi
- Maddə 15. Hüquq və vəzifələrin başqasına verilməsi, sığortadan faydalananın dəyişdirilməsi
- Maddə 16. Sığorta şəhadətnaməsinin itirilməsi
- Maddə 17. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi
- Maddə 18. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermə ilə bağlı xəbərdar etmə
- Maddə 19. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermənin nəticələri

FƏSİL 4. SIĞORTA HADISƏSİ ZAMANI FƏALİYYƏT VƏ SIĞORTA ÖDƏNİŞİ

- Maddə 20. Sığorta hadisəsi zamanı sığortalının (sığorta olunanın) vəzifələri
- Maddə 21. Sığorta hadisəsi baş verdikdən sonra sığortalının (sığorta olunanın) vəzifələri
- Maddə 22. Sığorta ödənişi
- Maddə 23. Sığorta ödənişinin verilməsi üçün tələb olunan sənədlər
- Maddə 24. Sığorta təminatının növləri və ödənişlərin həcmi
- Maddə 25. Bədbəxt hadisənin nəticəsinin ağırlaşmasına görə ödəniş
- Maddə 26. Sığorta ödənişinin müəyyən edilməsi
- Maddə 27. Ödənişin verilməsi haqqında məlumat
- Maddə 28. Əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsinə görə ödəniş
- Maddə 29. Ödənilməmiş sığorta haqqının nəzərə alınması
- Maddə 30. Sığorta ödənişinin verilməsindən imtinanın əsasları

FƏSİL 5. YEKUN MÜDDƏALAR

- Maddə 31. Tərəflərin məsuliyyəti
- Maddə 32. Məlumat və xəbərdarlıqlar
- Maddə 33. İş sirlərinin gizli saxlanması
- Maddə 34. Xüsusi şərtlər
- Maddə 35. Mübahisələrin həlli qaydası
- Maddə 36. Sığorta müqaviləsinin (şəhadətnaməsinin) bu qaydalar üzərində üstünlüyü

FƏSİL 1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Maddə 1. Sığorta qaydaları üzrə ümumi müddəalar

Bu Qaydalar Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə, “Sığorta fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının digər qanunvericilik aktlarına uyğun olaraq hazırlanmışdır və fərdi qəza sığortası üzrə qaydaları müəyyən edir.

Fərdi qəza sığortası üzrə sığortaçı bu qaydalar daxilində sığortalının sığorta müddəti ərzində məruz qalacağı bədbəxt hadisələrin nəticələrinə qarşı təminat verir.

Bu qaydalarla müəyyən olunan sığorta növünə görə fərdi qəza sığortası sinfinə aid edilir.

Maddə 2. Sığortanın obyektı

Sığortalanmış şəxslərin həyatı, sağlamlığı və iş qabiliyyəti ilə bağlı olan əmlak mənafelei.

Maddə 3. Sığorta təminatından istisna olunan şəxslər

Sığorta təminatından istisna olunan şəxslər;

3.2.1. I və II qrup əlillər;

3.2.2. Sığorta müqaviləsi bağlanan zaman yaşı 16-dan az və ya 70-dən çox olan şəxslər;

3.2.3. Narkoloji, psixonevroloji, vərəmə qarşı dispanserlərdə uçotda olan şəxslər;

3.2.4. Sığorta hadisəsi baş verdiyi zaman narkotik maddələrin, spirtli içkilərin və ya hər hansı zəhərləyici maddələrin təsiri altında olan şəxslər;

3.2.5. Onkoloji, ürək-damar xəstələri və HIV/QİÇS (AIDS)-lə yoluxanlar;

3.2.6. Sığorta müqaviləsi bağlanan zaman psixi xəstəliyi olan şəxslər (əqli zəiflik, epilepsiya və sinir sisteminin digər pozuntuları).

Maddə 4. Sığortanın ərazisi

4.1. Bu qaydalar əsasında verilən sığorta təminatı sığorta müqaviləsində göstərilmiş ərazi hüdudlarında baş verən fərdi qəzaları əhatə edir.

4.2. Sığorta müqaviləsində sığorta təminatının qüvvədə olduğu ərazi göstərilmədikdə, sığorta təminatı yalnız Azərbaycan Respublikasının ərazisində qüvvədədir.

Maddə 5. Sığorta müddəti.

Sığorta, sığorta şəhadətnaməsində başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, sığorta şəhadətnaməsində göstərilmiş başlanma və sona çatma tarixlərində Azərbaycan vaxtı ilə saat 0000-da başlayır və saat 2400-da sona çatır.

FƏSİL 2. SİĞORTA TƏMINATI

Maddə 6. Fərdi qəza (bədbəxt hadisə)

6.1 Bu sığorta növündə fərdi qəza (bədbəxt hadisə) dedikdə, sığortalının iradəsindən asılı olmayan onun həyatına və sağlamlığına zərər vuran qəfil, öncədən görünməyən və təsadüfi hadisə başa düşülür.

6.2. Aşağıdakı hallar da bədbəxt hadisə hesab edilir:

6.2.1. Qəflətən və gözlənilmədən otağa dolan qazların tənəffüsündən baş verən ölüm hadisəsi;

6.2.2. Yanıqlardan və ani bir hərəkət nəticəsində əzələ və sinir sisteminin zədələnməsi, burxulması və qopması;

6.2.3. İlan və ya həşaratların çalması nəticəsində zəhərlənmələr;

6.2.4. Quduzlaşmış heyvanın sığortalını dişləməsi nəticəsində quduzlaşmaya görə baş verən ölüm və ya bədən xəsarəti.

6.3. Bədbəxt hadisə hesab edilməyən hallar:

6.3.1. Bütün növ xəstəliklər və onların nəticələri;

6.3.2. Sığorta təminatına daxil olmayan qəza nəticəsində baş verən donma, günəş vurmaları;

6.3.3. Sığorta təminatına daxil olan qəzanın tələb etmədiyi təqdirdə narkotik maddədən istifadə, dərman və zəhərli maddələrin qəbulu;

6.3.4. Sığorta təminatına daxil olan qəzanın tələb etmədiyi təqdirdə, aparılan cərrahiyyə əməliyyatları və müxtəlif növ şüaların qəbulu.

Maddə 7. Əlavə sığorta haqqı müqabilində sığorta təminatına daxil edilən zərərlər

7. Əlavə sığorta haqqı ödəmək müqabilində və sığorta şəhadətnaməsində qeyd edilmək şərti ilə sığorta təminatına daxil edilə bilən zərərlər:

7.1. Motosiklet və motorlu velosiped sürmək və onlara minmək;

7.2. Açıq dənizdə balıqçılıq, balıq ovu, qaban və digər vəhşi heyvanların ovlanması və dağ yüksəkliklərində ovçuluq;

7.3. Alpinizm, qar və ya buz üzərində idman oyunları (xizək idmanı, xokkey və bobsley kimi), maneəli cıdır yarışları, polo, reqbi, qılnc oynatma, təkbətək döyüş, boks, basketbol, futbol və yelkənli qayıq yarışları, ağırlıq qaldırma və digər peşəkar idman növləri;

7.4. Bütün növ idman müsabiqələri, sürət yarışları;

7.5. Sərnişin kimi uçmaq halı istisna olmaqla, havada bütün növ uçuşlar və həmçinin təlim uçuşları;

7.6. Zəlzələ, sel, vulkan püskürməsi və torpaq sürüşməsi;

7.7. Azərbaycan Respublikası sərhədlərindən kənarda baş verən bədbəxt hadisələr;

7.8. Mühərriksiz uçuş vasitəsindən, mühərrikli deltaplandan, səsdən daha sürətlə hərəkət edən təyyarədən, kosmik uçuş vasitələrindən istifadə və həmçinin paraşütlə tullanma;

7.9. Sığortalanmış şəxsin təyyarəçi və ya uçuş aparatında heyyyət üzvü olması;

7.10. Uçuş vasitələrindən istifadə etməklə işlərin görülməsi;

7.11. Hərbi əməliyyatlar, manevrlər və digər hərbi tədbirlər;

7.12. Mühəribə, hər cür xalq iğtişəşləri, qiyam və tətillər.

Maddə 8. İstisnalar

8.1. Bu sığorta aşağıdakı hadisə və halların təsirinin nəticəsi olaraq sığortalanmış şəxsin həyat və sağlamlığına dəyən ziyanı qarşı təminat vermir:

8.1.1. İflicin, epileptik tutmanın, sığortalanmış şəxsin bütün bədənində təsir edən qıc olmanın digər növlərinin təsiri və ya sığortalanmış şəxsin psixi pozuntuları və ya huşunu itirməsi nəticəsində baş verən fərdi qəzalar. Bu istisna səhhətin belə pozulması hallarının və ya epileptik tutmanın bu sığorta müqaviləsi ilə təminat verilən fərdi qəza hadisəsinin nəticəsində baş verməsi hallarına tətbiq edilmir.

8.1.2. Sığortalanmış şəxsin qəsdən cinayət əməlini törətməsi və ya törətmək cəhdi nəticəsində baş verən fərdi qəzalar.

8.1.3. Bilavasitə və ya dolayı şəkildə elan edilmiş və ya edilməmiş hərbi əməliyyatlar və ya vətəndaş müharibəsi ilə bağlı olaraq baş verən fərdi qəzalar;

8.1.4. Sığortalanmış şəxsin belə iğtişaşları təşkil edən şəxslər tərəfindən çıxış etməsi şərtilə daxili ixtişaşların səbəb olduğu fərdi qəzalar.

8.1.5. Aşağıdakıların nəticəsində sığortalanmış şəxslə baş verən fərdi qəza hadisələri:

a) Mühərriksiz uçuş vasitəsindən, mühərrikli deltaplandan, səsdən daha sürətlə hərəkət edən təyyarədən, kosmik uçuş vasitələrindən istifadə;

b) Sığortalanmış şəxsin təyyarəçi və ya uçuş aparatında heyyyət üzvü olması;

c) Uçuş vasitələrindən istifadə etməklə işlərin görülməsi;

8.1.6. Yüksək sürətin əldə edilməsi üçün nəqliyyat vasitəsindən təlim məqsədi ilə istifadə edilməsi hallarında nəqliyyat vasitəsinin sərnişini kimi idman tədbirlərində iştirak etməsi zamanı onunla baş verən fərdi qəzalar.

8.1.7. Nüvə enerjisindən istifadə ilə bilavasitə və ya dolayı şəkildə əlaqəli olan fərdi qəzalar;

8.1.8. Şüalanmanın səbəb olduğu səhhətin pozulması halları.

8.1.9. Sığortalanmış şəxsin özünün öz üzərində və ya sığorta etdirənin təlimatı ilə hər hansı digər şəxsin sığorta etdirənə tətbiq etdiyi terapeutik və ya operativ müayinə metodlarının tətbiqi nəticəsində sığortalanmış şəxsin səhhətinə ziyan dəyməsi.

Lakin terapeutik və ya operativ müayinəyə və həmçinin rentgen diaqnostikasına zərurət, bu sığorta müqaviləsi ilə təminat verilən sığorta hadisəsindən irəli gəlsə, sığorta təminatı öz qüvvəsini saxlamış sayılır.

8.1.10. İnfeksiya.

Lakin sığorta təminatı, sığortalanmış şəxsin bu sığorta müqaviləsi ilə təminat verilən fərdi qəza hadisəsinin nəticəsində infeksiyaya yoluxması halında öz qüvvəsini saxlayır. Özü özlüyündə ciddi zədələnməni ehtiva etməyən, lakin xəstəlik törədicilərinin orqanizmə dərhal və ya müəyyən müddətdən sonra daxil olmasına şərait yaradan dəri qatının və ya selikli qişanın zədələnməsi halları fərdi qəza hadisəsinin nəticəsində baş verən zədələnməyə aid edilmir.

8.1.11. Sərt və ya maye şəkilli cisimlərin udulması nəticəsində və ya hər hansı digər yolla zəhərlənməsi.

8.1.12. Qarın yırtığı.

Qarın yırtıqlığının sığorta müqaviləsi ilə təminat verilən sığorta hadisəsinin səbəb olduğu xarici fiziki təsirin nəticəsində baş verməsi hallarında sığorta təminatı öz qüvvəsini saxlamaqda davam edir.

8.1.13. Bağların zədələnməsi və həmçinin daxili qan sızma və ya beyinə qan sızması.

Səhhətin belə pozulmasının əsas səbəblərinin bu sığorta müqaviləsi ilə təminat verilən sığorta hadisəsinin olması halında sığorta təminatı öz qüvvəsini saxlamaqda davam edir.

8.1.14. Sığortalanmış şəxsin və ya onun ölümü halında sığorta ödənişini almaq hüququna malik olan şəxslərin qəzələri hərəkətləri;

8.1.15. Nüvə partlayışının təsiri, radiasiya və radioaktiv şüalanma;

8.1.16. Hərbi əməliyyatlar, manevrlər və digər hərbi tədbirlər;

8.1.17. Müharibə, hər cür xalq iğtişaşları, qiyam və tətillər;

8.1.18. Sığortalı şəxsin spirtli içkilərin, narkotik və ya zəhərli maddələrin təsiri altında olması;

8.1.19. İdarə edilməsi üçün xüsusi icazə tələb olunan nəqliyyat vasitəsinin belə icazə olmadan sığortalanmış şəxs tərəfindən idarə edilməsi;

8.1.20. Sığortalı şəxsin də daxilində olduğu nəqliyyat vasitəsinin idarəsinin sürücülük vəsiqəsi olmayan və ya spirtli içkilərin, narkotik və ya zəhərli maddələrin təsiri altında olan şəxsə verməsi;

8.1.21. Sığorta etdirənin və ya sığortalanmış şəxsin fərdi qəzanın meydana gəlməsinə birbaşa və ya dolayı yolla səbəb olan cinayət tərkibli əməl törətməsi və ya törətmək cəhdi;

8.1.22. Baş vermə səbəblərindən asılı olmayaraq yaranan psixi pozuntular və ya ağır əsəb pozuntuları, hipertoniya xəstəliyi (insult), epileptik ürəkkeçmələr (tutmalar);

8.1.23. Sunami, zəlzələ və ya vulkan püskürməsi.

8.1.24. Hamiləlik və ya doğum;

8.1.25. Sığortalanmış şəxsin qəsdən özünü təhlükəyə məruz qoyması (insan həyatını xilas etmək cəhdləri istisna olmaqla), qəsdən özünə xəsarət yetirməsi, hər hansı düşüncə və ruhi vəziyyətdən asılı olmayaraq intihar və intihara cəhd etməsi və ya tibbi məsləhətə riayət etməməsi;

8.2. Əgər sığorta müqaviləsində birbaşa başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, bu sığorta həmçinin aşağıdakıların səbəb olduğu ölüm və ya bədən xəsarəti hallarını əhatə etmir:

8.2.1. Ov, alpinizm, planerizm, speleologiya (mağaraları öyrənməklə əlaqədar elm), paraşütlə tullanma, sualtı idman növləri, qış idman növləri, reqbi, polo, döyüş növləri, motosiklet və at yarışları, su xizək yarışları; hər hansı idman yarışlarında iştirak və ya belə yarışlara məşqlər, həmçinin həyat və sağlamlıq üçün yüksək təhlükə yaradan hər hansı digər idman növlərində iştirak.

FƏSİL 3. SİĞORTA MƏBLƏĞİ, SİĞORTA HAQQI VƏ SİĞORTA MÜQAVİLƏSİ

Maddə 9. Sığorta məbləği

9.1. Əgər sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta məbləği, bu sığortanın qüvvədə olduğu müddət ərzində baş verən bütün sığorta hadisələri üzrə ödənilə biləcək sığorta təminatının maksimal məbləğini müəyyən edir.

9.2. Sığorta məbləği sığortalının şifahi verdiyi və ya rəsmi şəkildə təqdim etdiyi məlumata əsasən müəyyən edilir.

Maddi 10. Sığorta məbləğinin artırılması

10.1. Sığorta müddəti ərzində sığortalının tələbi və sığortaçının razılığı ilə sığorta məbləği artırıla bilər.

10.2. Sığortanın xüsusi şərtlərinə uyğun olaraq sığorta məbləğinin könüllü olaraq artırıldığı hallar istisna olmaqla, sığortalı sığorta məbləğinin artırılmasını tələb etdiyi zaman vəziyyəti yazılı şəkildə sığortaçıya bildirməli və sığortaçının zəruri hesab etdiyi hallarda ona yeni bir Sağlamlıq haqqında arayış təqdim etməlidir.

Sığorta məbləği artırıldığı zaman bildiriləcək məlumatlarla əlaqədar 13-cü maddənin şərtləri tətbiq edilir.

Maddə 11. Sığorta haqqı

11.1. Sığorta haqqı sığortaçı tərəfindən verilən sığorta təminatı müqabilində sığorta etdirən tərəfindən sığorta müqaviləsində müəyyən olunmuş qaydada və müddətdə ödənilməli olan pul məbləğidir.

11.2. Sığorta haqqı sığorta tariflərinə əsasən hesablanır.

Maddə 12. Sığorta haqqının ödənilməsi və sığorta müqaviləsinin qüvvəyə minməsi

12.1. Sığorta haqqının bütövlüklə və ya hissələrlə ödənilməsi razılaşdırıla bilər. Sığorta haqqı (sığorta haqqının birinci hissəsi) sığorta şəhadətnaməsi təqdim olunan zaman (qalan hissələr isə sığorta şəhadətnaməsində göstərilən tarixlərdə) ödənilməlidir.

12.2. Sığorta haqqı (birinci hissəsi) sığorta şəhadətnaməsi təqdim olunan zaman ödənilməsə, sığortaçı sığorta ilə əlaqədar heç bir məsuliyyət daşımır.

12.3. Sığorta müqaviləsində sığorta haqqının hissələrlə ödənilməsi razılaşdırıldığı halda sığorta hadisəsi baş verdiyi zaman ödənilməli olan bütün hissələr sığorta ödənişindən bir dəfəyə çıxılır.

12.4. Sığorta haqqının hissələrlə ödənilməsi razılaşdırıldığı hallarda hissələrdən hər hansı biri şəhadətnamədə göstərilən vaxtda ödənilməzsə, sığortaçı həmin hissənin 1 ay ərzində ödənilməsinə, əks təqdirdə sığorta şəhadətnaməsinin ləğv ediləcəyini sığortalının ona bildirmiş olduğu son yaşayış ünvanına sifarişli məktubla bildirir. Sığorta haqqı borcu bu müddət ərzində də ödənilməzsə, sığorta şəhadətnaməsi ləğv edilmiş hesab olunur. Ləğv etmənin hüquqi qüvvə qazandığı tarixə qədər keçən müddətin sığorta haqqı gün hesabı ilə hesablanır və artıq qalan məbləğ sığortalıya (sığorta olunana) qaytarılır;

12.5. Əgər sığorta şəhadətnaməsində sığorta haqqının (birinci hissəsinin) ödənilməsinə qədər sığorta şəhadətnaməsinin qüvvəyə minməsi nəzərdə tutulmuşdursa, sığorta haqqı (birinci hissə) sığorta şəhadətnaməsi qüvvəyə mindiyi andan 15 gün ərzində ödənilməlidir.

Sığorta haqqı (birinci hissə) göstərilən müddət ərzində sığortaçıya ödənilməsə sığorta şəhadətnaməsi öz qüvvəsini itirir.

Maddə 13. Sığortalının müqavilə bağladığı zaman məlumat vermək vəzifəsi

13.1. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortalı sığorta riskinin müəyyən olunması və sığorta haqqının hesablanması üçün zəruri və ona məlum olan bütün halları və məlumatları sığortaçıya bildirməlidir.

13.2. Sığortalının (sığorta olunanın) bildirdiyi məlumatların yanlış və ya yarımçıq olması aşkar olunarsa:

13.2.1. Sığortalının (sığorta olunanın) bu hərəkəti qəsdən etdiyi müəyyən olunarsa, sığortaçı vəziyyəti öyrəndiyi tarixdən etibarən 1 ay ərzində sığorta şəhadətnaməsini ləğv edə bilər və sığorta hadisəsi baş verərsə ödəniş verməz. Belə olan halda sığortaçı ödənilmiş sığorta haqqını qaytarmaya bilər;

13.2.2. Sığortalının (sığorta olunanın) bu hərəkəti qəsdən etmədiyi müəyyən olunarsa, sığortaçı vəziyyəti öyrəndiyi tarixdən etibarən 1 ay ərzində sığorta şəhadətnaməsini ləğv edə bilər, sığorta şəhadətnaməsinin şərtlərini dəyişdirmək və ya əlavə sığorta haqqı almaqla sığorta şəhadətnaməsini qüvvədə saxlaya bilər.

13.3. Əgər sığortalı (sığorta olunan) şəhadətnamənin şərtlərinin dəyişdirilməsinə və ya əlavə sığorta haqqı ödəməyə razı olmazsa, sığorta şəhadətnaməsi bu dəyişikliyin baş verdiyi andan etibarsız sayılır.

13.4. Sığortalı (sığorta olunan) 15 gün ərzində əlavə sığorta haqqını ödəməzsə sığorta şəhadətnaməsi ləğv edilmiş hesab olunur;

13.5. Vaxtında istifadə olunmayan ləğvetmə və ya əlavə sığorta haqqı tələb etmək hüququ qüvvədən düşür;

13.6. Sığortalının (sığorta olunanın) hərəkətinin qəsdən edilmədiyi hallarda sığortaçı vəziyyəti öyrənməmişdən əvvəl və ya sığortaçının sığorta şəhadətnaməsinin ləğv olunmasını tələb edə biləcəyi müddət ərzində və yaxud şəhadətnamə ləğv edilmiş hesab olunana qədər keçən müddət

ərzində siğorta hadisəsi baş verərsə, siğortaçı ödənilən siğorta haqqı ilə ödənilməli olan siğorta haqqı arasındakı nisbət həcmində ödənişi azalda bilər.

Maddə 14. Siğorta müddəti ərzində siğortalının məlumat vermək vəzifəsi

14.1.Şəhadətnamə imzalandıqdan sonra, siğortaçının razılığı olmadan, riskə təsir edə biləcək dəyişikliklər (ixtisas və iş yerinin dəyişməsi, korluq və karlıq halları, epilepsiya, tam və ya qismən iflic olma, vərəm, ruhi və sinir xəstəlikləri və s.) haqqında məlumat 8 gün ərzində siğortaçıya bildirilməlidir.

14.2.Vəziyyət siğortaçı tərəfindən öyrənildikdən sonra, bu dəyişiklik siğortaçının müqaviləni ləğv etməsinə və ya daha ağır şərtlər irəli sürməsinə səbəb olarsa:

14.2.1.Siğortaçı 8 gün ərzində şəhadətnaməni ləğv edə və ya əlavə siğorta haqqını tələb etməklə şəhadətnaməni qüvvədə saxlaya bilər.

14.2.2. Əgər siğortalı (siğorta olunan) 8 gün ərzində siğorta şəhadətnaməsində edilən dəyişikliklərlə razılaşmasa və yaxud əlavə siğorta haqqı ödəməkdən imtina edərsə, siğorta şəhadətnaməsi riskdə dəyişikliyin baş verdiyi andan etibarsız sayılır. Bu halda istifadə edilməyən günlərə aid siğorta haqqı gün hesabına görə hesablanır və artığı geri qaytarılır.

14.2.3.Vaxtında istifadə olunmayan ləğv etmə və ya əlavə siğorta haqqını tələb etmə hüququ qüvvədən düşür.

14.2.4.Dəyişikliyi öyrənmiş siğortaçı siğorta şəhadətnaməsinin qüvvədə qalmasına razı olduğunu bildirərsə, ləğv etmə hüququ qüvvədən düşmüş hesab olunur.

14.3.Dəyişikliyin, hadisə baş verməsi halının qarşısının alınmasına kömək etdiyi və daha az siğorta haqqı alınmasını tələb etdiyi hallarda isə, siğortaçı bu dəyişikliyin baş verdiyi tarixdən başlayaraq şəhadətnamənin sona çatmasına qədər olan müddətin əlavə siğorta haqqını gün hesabı əsas götürməklə hesablayır və bu məbləği siğortalıya geri qaytarır.

14.4.Bu dəyişikliklər siğortaçının müqaviləni bağlamamasına və ya daha ciddi şərtlərlə bağlamasına səbəb olduğu vaxt hadisə:

14.4.1.siğortaçı vəziyyəti öyrənməmişdən əvvəl;

14.4.2.siğortaçının ləğvetmə hüququndan istifadə edə biləcəyi müddət ərzində;

14.4.3.ləğv etmənin hüquqi qüvvəyə minməsi üçün lazım olan müddət ərzində;

baş verərsə, siğortaçı ödənişi, ödənməmiş siğorta haqqı ilə, həqiqətdə ödənilməli olan siğorta haqqı arasındakı nisbətə görə ödəyir.

14.5. Bu maddəyə görə məlumat vermə öhdəliyinə əməl edilmədiyi və dəyişikliyin riskin baş vermə ehtimalını artırdığı təqdirdə, siğortaçı hadisə baş verdiyi zaman məsuliyyət daşımır. Hətta riskin baş vermə ehtimalının artması ilə baş verən siğorta hadisəsi arasında heç bir əlaqə olmasa belə siğortaçı məsuliyyətdən azaddır.

Maddə 15. Hüquq və ya vəzifələrin başqasına verilməsi, siğortadan faydalananın dəyişdirilməsi

15.1.Siğorta şəhadətnaməsi ilə əlaqədar hüquq və vəzifələr başqalarına verilə bilər.

15.2.Siğortalı, siğortadan faydalanan şəxsi siğorta müqaviləsi bağlandığı zaman və ya sonra təyin etmək, eləcə də istədiyi vaxt başqası ilə əvəz etmək hüququna malikdir. Lakin siğortalı dəyişdirmə hüququndan imtina etdiyini siğorta şəhadətnaməsinə yazdıraraq onu siğortadan faydalananı təhvil verərsə, həmin şəxsi başqası ilə əvəz etmək hüququnu itirmiş olur.

15.3. Siğortalı (siğorta olunan) siğortadan faydalananı yazılı ərizəsi ilə təyin edir.

Maddə 16. Sığorta şəhadətnaməsinin itirilməsi

Sığorta şəhadətnaməsinin itirilməsi halında, onun yerinə, sığortalının şəhadətnamənin itirilməsi haqqında ərizəsinə əsasən sığorta şəhadətnaməsinin ikinci nüsxəsi verilir. Bu proseslə əlaqədar çəkilən xərclər sığortalı (sığorta olunan) tərəfindən ödənilir.

Maddə 17. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi

17.1. Sığorta müqaviləsinə aşağıdakı hallarda vaxtından əvvəl xitam verilir:

17.1.2. Sığorta predmeti artıq mövcud olmadıqda;

17.1.3. Sığorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalı olmadıqda və sığorta riskinin mövcudluğu səbəbi sığorta hadisəsi olmayan hallara görə başa çatdıqda;

17.1.4. Sığortaçı sığortalı qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirdikdə;

17.1.5. Sığortalı sığorta haqqını qanunvericilikdə və sığorta müqaviləsində müəyyən edilən qaydada ödəmədikdə;

17.1.6. Sığorta marağı artıq mövcud olmadıqda.

17.1.7. Sığortalı və ya sığortaçı sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi tələbi ilə çıxış etdikdə.

Maddə 18. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermə ilə bağlı xəbərdar etmə

18.1. Bu Qaydaların 17-ci maddəsində göstərilən hallarda sığorta müqaviləsinə xitam verilməsi üçün əsas olan şərait yarandıqda müqaviləyə xitam verilməsində maraqlı olan tərəf dərhal digər tərəfi bu barədə xəbərdar etməlidir.

18.2. Sığorta müqaviləsinə sığortalının və ya sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verilərkən bu barədə bir tərəf digərinə ən azı 30 gün əvvəl (sığorta müqaviləsi beş ildən çox müddətə bağlanmış olduqda 60 gün, 3 aydan az müddətə bağlanmış olduqda isə 5 iş günü əvvəl) tələbini əsaslandırıdığı yazılı bildiriş göndərməlidir.

Maddə 19. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermənin nəticələri

19.1. Sığorta müqaviləsinə sığortalının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə sığorta qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərclərini çıxmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını ona qaytarır; əgər bu tələb sığortaçının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı sığorta haqlarını bütünlüklə sığortalıya qaytarır.

19.2. Sığorta müqaviləsinə sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə o, sığorta haqlarını bütünlüklə sığortalıya qaytarır; əgər bu tələb sığortalının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərcləri çıxılmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını qaytarır.

19.3. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək sığortaçı tərəfindən sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqına bərabər və ya ondan çox miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, sığorta haqqı sığortalıya qaytarılmır.

19.4. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək sığortaçı tərəfindən sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqından az miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, həmin sığorta haqqı məbləği ilə sığorta ödənişi məbləği arasındakı fərq miqdarında

sığorta haqqının sığortalıya qaytarılması müvafiq olaraq bu qaydaların 19.1 və 19.2-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

19.5. Sığorta müqaviləsinə məhkəmə qərarı əsasında xitam verilmiş hesab edildikdə, sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərclərini çıxmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqqlarını bu qaydaların 19.3 və 19.4-cü bəndlərinin tələbləri nəzərə alınmaqla, sığortalının qanuni nümayəndəsinə qaytarır.

FƏSİL 4. SIĞORTA HADISƏSİ ZAMANI FƏALİYYƏT VƏ SIĞORTA ÖDƏNİŞİ

Maddə 20. Sığorta hadisəsi zamanı sığortalının (sığorta olunanın) vəzifələri

Sığortalı, sığorta şəhadətnaməsində göstərilən sığorta riski baş verdiyi zaman zərərin qarşısını almaq və ya miqdarını azaltmaq üçün zəruri və məqsədəuyğun tədbirlər görməlidir. Zərərin qarşısını almaq və ya miqdarını azaltmaq məqsədilə çəkilən məqsədyönlü xərclər sığortaçı tərəfindən ödənilir.

Maddə 21. Sığorta hadisəsi baş verdikdən sonra sığortalının (sığorta olunanın) vəzifələri

21.1. Sığortalı (sığorta olunan), onun ölməsi halında isə varisləri hadisənin baş verməsi anından onlara məlum olan vəziyyəti yazılı şəkildə sığortaçıya bildirməyə borcludur.

21.2. Sığortalı (sığorta olunan), onun ölməsi halında isə varisləri bu məlumatda hadisənin yerini, tarixini və səbəblərini bildirməyə və əgər varsa həkimdən və ya müvafiq tibb məntəqəsindən hadisə və onun nəticələri haqqında arayışı sığortaçıya təqdim etməyə borcludur.

21.3. Qəzadan dərhal sonra lazımi müalicəyə başlanılmalı və xəsarət alanın səhhətinin yaxşılaşması üçün lazımi tədbirlər görülməlidir.

21.4. Sığortaçının istədiyi vaxt xəsarət alanın (sığortalının) müayinə və tibbi vəziyyətinə nəzarət etmək hüququ vardır. Sığortaçının bu müayinə və nəzarəti həyata keçirməsinə mütləq şərait yaradılmalıdır.

21.5. Xəsarət alanın müalicəsi və vəziyyətinin yaxşılaşdırılması üçün sığortaçının tövsiyə etdiyi həkimin verdiyi məsləhət və təkliflərə əməl etməyə sığortalı (sığorta olunan) borcludur.

21.6. Sığortalı (sığorta olunan) tərəfindən 21.3 və 21.5-cü bəndlərdə göstərilən vəzifələr qəsdən yerinə yetirilməzsə, sığortaçı sığorta hadisəsi nəticəsində ortaya çıxan nəticələrə və ya xəsarətin daha da ağırlaşmasına görə məsuliyyətdən azad edilir.

21.7. Həmin vəzifələr sığortalıdan (sığorta olunandan) asılı olmayan hallara görə yerinə yetirilmədiyi və bunun nəticəsi olaraq xəsarət alanın vəziyyətinin ağırlaşdığı hallarda sığortaçı ağırlaşan vəziyyətə görə məsuliyyət daşımır.

21.8. Sığortalı (sığorta olunan), onun ölməsi halında isə varisləri, hadisənin nəticələrinin və sığorta ödənişinin müəyyən edilməsi üçün sığortaçının tələb etdiyi bütün lazımi sənədləri sığortaçıya təqdim etməyə borcludur.

Maddə 22. Sığorta ödənişi

22.1 Sığorta ödənişi sığorta hadisəsi baş verdikdə qanunvericiliyə, həmçinin sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq, sığortaçı tərəfindən ödənilən maliyyə kompensasiyasıdır.

22.2 Sığortaçı sığorta ödənişini sığorta məbləği həddində həyata keçirir.

22.3 Sığorta ödənişinin miqdarının müəyyən edilməsi və ödənilməsi qaydası bu qaydalara əsasən bağlanan sığorta müqaviləsi ilə müəyyən edilir.

Maddə 23. Sığorta ödənişinin verilməsi üçün tələb olunan sənədlər

23.1 Sığortadan faydalanan şəxs və ya varislər, sığorta şəhadətnaməsi üzrə hüquqlarını tələb edə bilmək üçün aşağıdakı sənədləri, onların hazırlanma və ya əldə edilmə xərclərinin özləri tərəfindən ödənilməsi şərti ilə sığortaçıya təqdim etməlidirlər:

23.1.1. Sığorta şəhadətnaməsi (itirilmiş olarsa, sığortalı və ya varislərindən alınmış yazılı ərizə),

23.1.2. Səlahiyyətli dövlət orqanı tərəfindən verilmiş hadisənin baş verməsi faktını və (və ya) səbəbini, habelə nəticələrini təsdiq edən sənədin surəti;

23.1.3. Sığorta ödənişinin həcmnin müəyyənləşdirilməsi üçün lazım olan məlumatları əks etdirən sənədlər;

23.1.4. Sığorta olunanın sağlamlığına dəyən zərər üzrə xəsarətin dərəcəsi haqqında həkim arayışı, əlillik halında iş əlilliyin qrupunu, səbəbini və təyin edilməsi tarixini əks etdirən tibbi-sosial ekspert komissiyasının arayışının surəti;

23.1.5. Sığorta olunan öldükdə ölüm səbəbini aydınlaşdıran tibbi ekspertiza rəyi və ya həkim arayışı, ölüm haqqında şəhadətnamənin surəti.

23.1.6. İtkin düşmə ilə əlaqədar məhkəmə qərarı,

23.1.7. Sığortadan faydalanan təyin edilmədiyi hallarda vərəsəlik sənədi.

Maddə 24. Sığorta təminatının növləri və ödənişlərin həcmi

24.1. Sığorta təminatının növləri:

24.1.1. Ölüm;

24.1.2. Ümumi əmək qabiliyyətinin daimi itirilməsi;

24.1.3. Əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsi;

24.1.4. Tibbi xərclər.

24.2. Sığorta ödənişinin həcmi fərdi qəza hadisəsi nəticəsində alınan xəsarətin ağırlığından asılı olaraq, sığorta məbləğinə əsasən aşağıdakı qaydada hesablanır:

24.2.1. ölüm – 100 %;

Sığortalı (sığorta olunan), sığorta hadisəsinin baş verməsi nəticəsində dərhal və ya hadisə baş verən tarixdən etibarən bir il ərzində həmin hadisədən aldığı zədədən vəfat edərsə, sığorta məbləği sığorta şəhadətnaməsində göstərilən sığortadan faydalanan, sığortadan faydalanan yoxdursa, sığortalının qanuni varislərinə ödənilir.

24.2.2. ümumi əmək qabiliyyətinin daimi itirilməsi – aşağıdakı cədvəllərə əsasən Sığortalı (sığorta olunan), sığorta şəhadətnaməsi ilə təminat verilən hadisənin baş verdiyi anda və ya hadisənin baş vermə tarixindən etibarən bir il ərzində həmin hadisədən aldığı zədədən ömürlük əlil olarsa, ömürlük əlil olmaya görə verilən sığorta məbləği tibbi müalicənin başa çatmasından və ömürlük əlil olmanın qəti olaraq təsdiq edilməsindən sonra ödəniş cədvəllərində göstərilən nisbətlərə uyğun olaraq sığortalıya ödənilir.

24.2.3. əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsi - Əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsinə görə ödəniş (gündəlik ödəniş) Sığortalı (sığorta olunan), hadisə nəticəsində iş qabiliyyətini müvəqqəti olaraq itirərsə, ona ümumi sığorta məbləğinin 50%-ni aşmamaq şərti ilə sığorta şəhadətnaməsində göstərilən gözləmə müddəti, gündəlik ödəniş limiti və təminat müddətləri nəzərə alınmaqla əmək qabiliyyətinin müvəqqəti tam itirilməsinin hər gününə görə gündəlik ödəniş məbləği ödənilir.

Sığortalının (sığorta olunanın) iş qabiliyyətinə qismən malik olduğu və ya iş qabiliyyətinin qismən bərpa edildiyi hallarda, həmin tarixdən etibarən gündəlik ödəniş məbləği 50% azaldılır.

24.2.4. Tibbi xərclər – Əgər müalicə xərcləri sığorta təminatına daxil edilmişdirsə, şəhadətnamədə ayrıca göstərməklə, sığortaçı hadisənin baş verdiyi tarixdən etibarən bir il ərzində müəyyən edilmiş həkim haqqı ilə dərman, radioqrafiya, vanna, masaj, xəstəxana və digər müalicə xərclərini (nəqliyyat xərcləri istisna olmaqla) sığorta şəhadətnaməsində bu təminat üçün göstərilən məbləğ həddində ödəyir.

Qəza nəticəsində təbii və ya süni dişlərə dəyən xəsarətin aradan qaldırılması üçün çəkilən protez xərclərinə görə verilən sığorta ödənişi müalicə xərcləri məbləğinin 10%-dən çox ola bilməz.

Müalicə xərcləri üçün sığortalıya (sığorta olunana) qanunvericiliyə əsasən müəyyən edilmiş icbari sığortaya aid verilən bütün ödənişlər sığortaçının ödəyəcəyi ödənişdən çıxılır.

Müalicə xərclərinin müxtəlif sığortaçılar tərəfindən ödənilməsi hallarında bu xərclər həmin sığortaçılar arasında onların təminat nisbətinə uyğun olaraq bölüşdürülür.

ŞİKƏSTLİK CƏDVƏLLƏRİ:

Əlillik	Sığorta məbləğindən %-lə	
Hər iki gözdə görmə qabiliyyətinin tam itirilməsi	100	
Hər iki qolun və ya hər iki əlin itirilməsi	100	
Hər iki qulağın travma mənşəyi ilə tam karlığı	100	
Aşağı çənənin çıxardılması	100	
Bir qolun və bir ayağın tam itirilməsi	100	
Bir qolun və bir ayaq pəncəsinin tam itirilməsi	100	
Bir əlin və bir ayaq pəncəsinin tam itirilməsi	100	
Bir əlin və bir ayağın tam itirilməsi	100	
Hər iki ayağın tam itirilməsi	100	
Hər iki ayaq pəncəsinin tam itirilməsi	100	
BAŞ		
Kəllə sümüyünün bütün qalınlığı boyu zədələnməsi		
- ən azı 6 sm ² olan səth	60	
- 3 sm ² –dən 6 sm ² – dək olan səth	30	
- 3 sm ² –dən az olan səth	20	
Aşağı çənənin qismən, qalxan hissəsinin bütünlükdə və ya yuxarı çənə sümüyünün yarısının çıxardılması	40	
Bir gözün tam itirilməsi	40	
Bir qulağın tam karlığı	30	
YUXARI ƏTRAFLAR		
	Sağ	Sol
Bir qolun və ya bir əlin itirilməsi	60	50
Qol sümük maddəsinin əsaslı zədələnməsi (müəyyənləşdirilmiş və müalicəolunmaz zədələnmə)	50	40
Yuxarı ətrafların tam iflici (sinirlərin müalicəolunmaz zədələnməsi)	65	55
Dolanan sinirin tam iflici	20	15
Bazunun ankilozu	40	30
Əlverişli vəziyyətdə fiksə edilərək dirsəyin ankilozu (düz bucaqdan 15 dərəcə aralı)	25	20
Əlverişsiz vəziyyətdə fiksə edilərək dirsəyin ankilozu	40	35

İki bazu önü sümük maddəsinin əsaslı itirilməsi (müəyyənləşdirilmiş və müalicəolunmaz zədələnmə)	40	30
Orta sinirin tam iflici	45	35
Bağlama yerində mil sinirinin tam iflici	40	35
Bazu önünün mil sinirinin tam iflici	30	25
Əlin mil sinirinin tam iflici	20	15
Dirsək sinirinin tam iflici	30	25
Biləyin əlverişli vəziyyətdə fiksə edilərək ankilozu (düz və əlin üstü vəziyyətdə)	20	15
Biləyin əlverişsiz vəziyyətdə fiksə edilərək ankilozu (bükmə və deformasiyalı açma və ya çevrilmiş vəziyyətdə)	30	25
Baş barmağın tam itirilməsi	20	15
Baş barmağın qismən itirilməsi (dırnaq falanqası)	10	5
Baş barmağın tam ankilozu	20	15
Şəhadət barmağının tam amputasiyası	15	10
Şəhadət barmağının iki barmaq sümüyünün tam itirilməsi	10	8
Şəhadət barmağının dırnaq falanqasının tam itirilməsi	5	3
Baş barmağın və şəhadət barmağının eyni zamanda amputasiyası	35	25
Şəhadət barmağından savayı baş barmağın və digər barmağın tam itirilməsi	25	20
Baş və şəhadət barmağından savayı iki barmağın tam itirilməsi	12	8
Baş və şəhadət barmağından savayı üç barmağın tam itirilməsi	20	15
Baş barmaq daxil olmaqla dörd barmağın itirilməsi	45	40
Baş barmaqdan savayı dörd barmağın itirilməsi	40	35
Orta barmağın tam itirilməsi	10	8
Baş və şəhadət barmaqlarından savayı bir barmağın tam itirilməsi	7	3
AŞAĞI ƏTRAFLAR		
Ombanın tam itirilməsi (yuxarı hissəsi)	60	
Ombanın (aşağı hissəsinin) və ayağın tam itirilməsi	50	
Ayaq pəncəsinin tam itirilməsi (baldır –ayaqbarmağının disartikulyasiyası (parçalara bölünməsi))	45	
Ayaq pəncəsinin qismən itirilməsi (topuqaltı-sümüyünün disartikulyasiyası (parçalara bölünməsi))	40	
Ayaq pəncəsinin qismən itirilməsi (orta ayaq dırnağının disartikulyasiyası (parçalara bölünməsi))	35	
Ayaq pəncəsinin qismən itirilməsi (ayaq darağı – ayaq dırnağı arxasının disartikulyasiyası (parçalara bölünməsi))	30	
Aşağı ətrafların tam iflici (müalicəolunmaz sinir zədələnməsi)	60	

Xarici dizaltı sinirinin tam iflici	30
Daxili dizaltı sinirinin tam iflici	20
İki sinirin tam iflici (xarici dizaltı sinirinin və daxili dizaltı sinirinin tam iflici)	40
Ombanın yan hissəsinin ankilozu	40
Dizin ankilozu	20
Ombanın və ya hər iki ayaq sümüklərinin sümük maddəsinin itirilməsi (müalicəolunmaz hal)	60
Diz qapağının sümük maddəsinin itirilməsi və bununla bağlı fraqmentlərin əsaslı ayrılması və ayağın uzadılması (dartılması) zamanı hərəkətlərin məhdudlaşması	40
Diz qapağının sümük maddəsinin itirilməsi, hərəkətlərin saxlanılması şərti ilə	20
Aşağı ətrafların ən azı 5 sm qısaldılması	30
Aşağı ətrafların 3 sm-dən 5 sm-dək qısaldılması	20
Aşağı ətrafların 1 sm-dən 3 sm-dək qısaldılması	10
Ayaq pəncəsinin bütün barmaqlarının amputasiyası	25
Ayaq pəncəsinin baş barmağı da daxil olmaqla dörd barmağın amputasiyası	20
Ayaq pəncəsinin dörd barmağının tam itirilməsi	10
Ayaq pəncəsinin baş barmağının tam itirilməsi	10
Ayaq pəncəsinin iki barmağının tam itirilməsi	5
Ayaq pəncəsinin,baş barmaqdan savayı,bir barmağın amputasiyası	3

	Sınıq	Sığorta məbləğindən %-lə
1	Omba və ya çanaq sümüyünün sınığı (bud sümüyü və bütümdən savayı): a) Çoxsaylı sınıqlar (ən azı biri ağır və biri tam) b) Bütün digər ağır sınıqlar c) Çoxsaylı sınıqlar,ən azı biri tam d) Bütün digər sınıqlar	100 50 30 20
2	Omba və dabanın sınığı: a) Çoxsaylı sınıqlar (ən azı biri ağır və biri tam) b) Bütün digər ağır sınıqlar c) Çoxsaylı sınıqlar,ən azı biri tam d) Bütün digər sınıqlar	50 40 30 20
3	Baldır,körpücük sümüyü,topuq,dirsək oynaqı,bazu və ya bazu önü sümüyünün sınığı (bilək daxil olmaqla,lakin mil sümüyünün klassik sınığı istisna olmaqla): a) Çoxsaylı sınıqlar (ən azı biri ağır və biri tam) b) Bütün digər ağır sınıqlar c) Çoxsaylı sınıqlar,ən azı biri tam d) Bütün digər sınıqlar	40 30 20 12

4	Aşağı çənənin sınığı: a) Çoxsaylı sınıqlar (ən azı biri ağır və biri tam) b) Bütün digər ağır sınıqlar c) Çoxsaylı sınıqlar,ən azı biri tam d) Bütün digər sınıqlar	30 20 16 8
5	Kürək,diz qapağı,döş sümüyü,əlin (barmaqlar və biləkdən savayı),ayaq pəncəsinin (barmaqlar və dabandan savayı) sınığı: a) Bütün digər ağır sınıqlar b) Bütün digər sınıqlar	20 10
6	Bazu önü mil sümüyünün klassik sınığı: a) Ağır sınıqlar b) Bütün digər sınıqlar	20 10
7	Onurğa sütunun sınıqları (büzdümdən savayı bütün fəqərələr): a) Bütün kompresyon sınıqlar b) Bütün tinəbənzər, köndələn çıxıntılar və ya çanaq sümüyünün sınığı c) Onurğa sütunun bütün digər sınıqları	20 20 10
8	Bir və ya bir neçə qabırğanın, almacıq sümüyünün, büzdümün, yuxarı çənənin, burunun, bir və ya bir neçə ayaq barmaqlarının, bir və ya bir neçə əl barmaqlarının sınığı: a) Çoxsaylı sınıqlar (ən azı biri ağır və biri tam) b) Bütün digər ağır sınıqlar c) Çoxsaylı sınıqlar,ən azı biri tam d) Bütün digər sınıqlar	16 12 8 4

Xüsusi anlayışlar:

- İtirilmə: əl, ayaq pəncəsi, qol və ya ayağın itirilməsi, bədən üzvünün fiziki yolla ayrılması və ya onun funksiyalarının tam və daimi olaraq itirilməsi deməkdir.
- Eşitmə qabiliyyətinin itirilməsi: eşitmə qabiliyyətinin tam və bərpasız itirilməsi deməkdir.
- Gözün itirilməsi: görmə qabiliyyətinin tam və bərpasız olaraq itirilməsi deməkdir. Əgər göz korreksiyasından sonra görmə qabiliyyəti 3/60 və ya Şnellen (Snellen) cədvəli üzrə bundan az olaraq qalırsa, belə hal baş vermiş hesab edilir.

Xüsusi müddəalar:

- Əl barmaqlarının (baş və şəhadət barmaqlarından savayı) və ayaq pəncəsinin barmaqlarının (baş barmaqdan savayı) ankilozu bu bədən üzvlərinin itirilməsi üzrə ödənilməli olan ödənişin yalnız 50%-ə haqq verir.

- Əgər Sığortalanmış şəxs solaxaydırsa və bunu ərizə formasında qeyd etmiş və ya rəsmi olaraq solaxay kimi qəbul edilirsə, bu halda sol və sağ əl-ayağın müxtəlif əlilliyinə görə müəyyən edilmiş faiz nisbətlərinin yerləri dəyişdiriləcəkdir.
- yanıqların olması halında sığorta ödənişi, bu maddənin **24.2.2** bəndində müəyyən edilmiş əlillik dərəcələri əsasında verilir.

Şikəstlik cədvəlində göstərilməyən xəsarətlər, yüngül xəsarət olsa belə, əhəmiyyət dərəcələrinə görə cədvəldə göstərilən nisbətlərə uyğun olaraq müəyyən edilir.

Ömürlük əlil olmanın nisbətləri müəyyən edilərkən sığortalının ixtisas və sənəti (peşəsi) nəzərə alınmır.

Bədənin bir üzvünün və ya üzvün bir hissəsinin itirilməsi dedikdə, həmin üzvün və ya üzvün bir hissəsinin heç bir iş görə bilməməsi və tamamilə istifadəsiz hala düşməsi başa düşülür.

Hadisə baş verməmişdən əvvəl də heç bir iş görə bilməyən və istifadəsiz halda olan bədən üzvünün və ya üzvün bir hissəsinin itirilməsinə görə sığorta ödənişi verilmir.

Hadisə baş verməmişdən əvvəl qismən əlil olmuş bədən üzvünün və ya üzvün bir hissəsinin əlillik nisbəti hadisə nəticəsində artarsa, sığorta ödənişi hadisədən əvvəlki nisbət ilə hadisədən sonrakı nisbət arasındakı fərqə əsasən hesablanır.

Eyni bir hadisə nəticəsində bədənin müxtəlif üzvlərində və ya müxtəlif üzvlərin hissələrində əmələ gələn əlilliyə görə ayrı-ayrılıqda hesablanan ödənişlərin ümumi məbləği sığorta şəhadətnaməsində göstərilən sığorta məbləğindən çox ola bilməz.

24.3. Sığortaçı müalicə xərclərini ödədikdən sonra cavabdeh üçüncü şəxslərə qarşı ödəmiş olduğu məbləğ həcmində subroqasiya qaydasında iddia qaldıra bilər.

24.4. Sığorta hadisəsi nəticəsində eyni zamanda həm ölüm, həm də ömürlük əlil olmağa görə ödəniş verilmir. Ancaq ömürlük əlillik təminatı almış sığortalı, hadisənin baş verdiyi tarixdən etibarən bir il ərzində həmin hadisə nəticəsində vəfat edərsə, sığortalıya ömürlük əlil olmağa görə verilmiş ödəniş ilə ölüm təminatı ödənişi arasındakı fərq onun hüquqi varislərinə ödənilir.

Maddə 25. Bədbəxt hadisənin nəticəsinin ağırlaşmasına görə ödəniş

Sığorta hadisəsindən meydana gələn xəsarətlərin nəticəsi qəzadan əvvəl mövcud olan və ya sonradan meydana gələn, lakin hər bir halda qəza ilə heç bir əlaqəsi olmayan xəstəlik, daxili pozuntular və ya sığortalının günahı ucbatından müalicənin düzgün və ya keyfiyyətsiz aparılmasına görə sığortalının vəziyyəti ağırlaşarsa, ödənilməli olan ödənişin məbləği ağırlaşmış nəticəyə görə deyil, eyni hadisənin tamamilə sağlam bir şəxsdə tibbi müalicənin tam və düzgün bir şəkildə aparılması şərtlə tələb edilən müalicə xərclərinə uyğun müəyyən edilir.

Maddə 26. Sığorta ödənişinin müəyyən edilməsi

26.1. Bu sığorta növünə görə verilən ödənişin məbləği tərəflərin qarşılıqlı razılığı ilə müəyyən edilir.

26.2. Tərəflər qarşılıqlı razılığa gələ bilmədikdə, istər ölüm, ömürlük əlillik və əmək qabiliyyətinin müvəqqəti olaraq itirilməsi ilə əlaqədar, istərsə də əlilliyin dərəcəsi və gündəlik ödəniş və ya müalicə xərcləri kimi ödənişlərin məbləği maddi dəlillər nəzər alınmaqla mütəxəssis və ya ekspert vasitəsi ilə müəyyən edilir.

26.3. Tərəflər müştərək mütəxəssis və ya ekspert seçməkdə razılığa gələ bilmədikləri halda hər biri öz mütəxəssis və ya ekspertini təyin edir və bunu sifarişli məktubla digər tərəfə bildirir. Mütəxəssis və ya ekspertlər təyin olunduqları tarixdən etibarən 7 gün ərzində və tədqiqata başlamazdan əvvəl üçüncü müstəqil mütəxəssis və ya eksperti seçə bilərlər. Üçüncü müstəqil mütəxəssis və ya ekspert

yalnız tərəflərin mütəxəssis və ya ekspertlərinin razılığı gələ bilmədikləri məsələlər barəsində rəy vermək hüququna malikdir. Üçüncü müstəqil mütəxəssis və ya ekspert rəyini müstəqil şəkildə yaxud müstəqil mütəxəssis və ya ekspertləri ilə birlikdə verə bilər. Üçüncü müstəqil mütəxəssis və ya ekspertin rəyi tərəflərə eyni zamanda çatdırılır.

26.4 Tərəflərdən hər hansı biri digər tərəfə məlumat verdiyi tarixdən etibarən 15 gün ərzində öz mütəxəssis və ya ekspertini təyin etməzsə, yaxud tərəflərin seçdiyi mütəxəssis və ya ekspertlər üçüncü mütəxəssis və ya ekspertin seçilməsi barəsində seçdikləri tarixdən etibarən 7 gün ərzində razılığa gələ bilməzlərsə, mütəxəssis və ya ekspertlərin və ya üçüncü müstəqil mütəxəssis və ya ekspert tərəfindən birinin təklifi ilə zərərin baş verdiyi ərazidə yerləşən məhkəmə tərəfindən seçilir.

26.5 Hər iki tərəf üçüncü mütəxəssis və ya ekspertin sığortaçının və ya sığortalının yerləşdiyi və ya sığorta hadisəsinin meydana gəldiyi rayonun xaricindən seçilməsini tələb etmək hüququna malikdir və bu tələbin yerinə yetirilməsi vacibdir.

26.6. Mütəxəssis və ya ekspert vəfat edərsə, vəzifəsindən azad edilərsə və ya rədd edilərsə, yenisi eyni yolla seçilir və araşdırma işi dayandırıldığı yerdən davam etdirilir.

26.7. Sığortalının (sığorta olunanın) vəfat etməsi ilə təyin edilmiş mütəxəssis və ya ekspertin vəzifəsi bitmir. Mütəxəssis və ya ekspertlərin ixtisas səviyyələrinin aşağı olmasına görə edilən etiraz, bu şəxslərin ixtisas səviyyələri müəyyən edildiyi tarixdən etibarən 7 gün ərzində edilmədiyi halda hüquqi qüvvəsini itirir.

26.8. Mütəxəssis və ya ekspertlər öz tədqiqatlarında tamamilə müstəqildirlər.

26.9. Ödəniş məbləğinin müəyyənləşdirilməsi zamanı mütəxəssis və ya ekspertlər lazımı bildikləri dəlilləri, qeyd və sənədləri tələb edə və hadisənin baş verdiyi yerdə təhqiqatlar apara bilərlər.

26.10. Mütəxəssis və ya ekspertlərin ödəniş məbləği haqqında verəcəyi rəy qətidir və tərəflər buna əməl etməlidirlər. Mütəxəssis və ya ekspertin qərarına ancaq, rəyin real vəziyyətindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olduğu müəyyən olunduğu hallarda etiraz etmək olar və bu rəyin ləğv edilməsi onun bildirildiyi tarixdən bir həftə ərzində müvafiq səlahiyyətli məhkəmə tərəfindən həyata keçirilə bilər.

26.11. Tərəflər ödənişin məbləği haqqında razılığa gələ bilmədikdə, veriləcək ödənişin məbləği ancaq mütəxəssis və ya ekspertlərin qərarına əsaslanır. Ödənişin verilməsi rəyin tərəflərə göndərildiyi tarixdən əvvəl həyata keçirilə bilməz;

26.12. Tərəflər öz mütəxəssis və ya ekspertinin haqqını ayrı-ayrılıqda ödəyirlər. Tərəflər birlikdə seçdikləri mütəxəssis və ya ekspertin və ya üçüncü mütəxəssis və ya ekspertin haqqını birlikdə ödəyirlər.

Maddə 27. Ödənişin verilməsi haqqında məlumat

Sığortaçı, sığorta hadisəsi ilə əlaqədar sənədlərin ona verilməsindən sonra ən gec 20 iş günü ərzində müvafiq təhqiqatları sona çatdıraraq ödəniş məbləğini müəyyən etdikdən sonra sığortalıya (sığorta olunana) məlumat verməlidir.

Maddə 28. Əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsinə görə ödəniş

Əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsinə görə ödəniş yalnız həmin sığorta hadisəsi üzrə əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsinin tam vaxtı müəyyən olunduqdan sonra həyata keçirilir.

Maddə 29. Ödənilməmiş sığorta haqqının nəzərə alınması

Əgər sığorta ödənişi verilənə qədər sığorta haqqı tam ödənilməmişdirsə, Sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsi tarixinə kimi ödənilməli olan, lakin ödənilməmiş sığorta haqqını sığorta ödənişinin məbləğindən tutmağa haqlıdır.

Maddə 30. Sığorta ödənişinin verilməsindən imtinanın əsasları

Sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsindən aşağıdakı hallarda imtina edir:

30.1. Sığortalının riskin dərəcəsini və yaxud sığorta hadisəsi ilə bağlı şəraiti müəyyən etmək üçün mühüm əhəmiyyət daşıyan hallar və ya sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində bu hallarda baş verən dəyişiklər barədə bildiyi və ya bilməli olduğu məlumatları verməməsi və ya qəsdən yanlış məlumatlar verməsi;

30.2. Bu qaydalarda nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərin yerinə yetirilməməsi ilə sığorta hadisəsi arasında əlaqənin olub-olmamasından asılı olmayaraq Sığortalının və ya Sığortalanmış şəxsin sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan belə şərtlərə əməl etməməsi;

30.3. Sığortaçının sığorta hadisəsinin baş verməsi səbəblərini araşdırmasına Sığortalı və ya Sığorta olunan şəxs tərəfindən maneçilik törədilməsi;

30.4. Sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə sığortalı və ya sığorta olunan şəxs, yaxud faydalanan şəxs hadisədən xəbər tutduqdan dərhal sonra və ya mümkün olan ən qısa müddət ərzində sığortaçıya və ya onun nümayəndəsinə xəbər vermədikdə sığortaçının hadisənin sığorta hadisəsi olub-olmamasını müəyyənləşdirmək imkanından məhrum olması halında;

30.5. Qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş məsuliyyəti istisna edən hallardan başqa, sığortalının, müvafiq hallarda zərərçəkənin sığorta hadisəsinin baş verməsinə yönələn qəsdən etdiyi hərəkəti və ya hərəkətsizliyi, habelə sığorta hadisəsi ilə birbaşa səbəb əlaqəsində olan qəsdən cinayət törətməsi;

30.6. Sığortalının fərdi qəza nəticəsində dəyən zərərin qarşısını almaq və ya həcmi azaltmaq üçün lazımi və mümkün tədbirləri görmək iqtidarında olduğu halda, həmin tədbirləri qəsdən görməməsi: bu zaman sığorta ödənişindən o həcmdə imtina edilə bilər ki, sığortalı mümkün tədbirləri görmüş olsaydı, zərərin miqdarı həmin həcmdə azalmış olardı;

30.7. Sığorta haqqının və ya onun hər hansı bir hissəsinin müəyyən olunmuş müddətdə ödənilməməsi.

30.8. Baş vermiş hadisənin qanunvericiliyə və ya sığorta müqaviləsinə görə sığorta hadisəsi hesab edilməməsi.

YEKUN MÜDDƏALAR

Maddə 31. Tərəflərin məsuliyyəti

Sığorta müqaviləsi, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericiliyinə əsasən tərtib edilir və hər iki tərəf müqaviləni zəruri olaraq yerinə yetirilməlidir. Sığorta müqaviləsinin şərtlərini pozan tərəf məsuliyyət daşıyır.

Maddə 32. Məlumat və xəbərdarlıqlar

32.1 Sığortalının (sığorta olunanın) xəbərdarlıq və məlumatları sığorta şirkətinin mərkəzinə və ya sığorta müqaviləsinin bağlanmasına vasitəçilik edən agentə sifarişli məktubla çatdırılır.

32.2 Sığorta şirkətinin xəbərdarlıq və məlumatları sığortalının (sığorta olunanın) sığorta şəhadətnaməsində göstərilən ünvanına və ya sığorta şəhadətnaməsinin imzalanmasına vasitəçilik edən agentə bildirilən son hüquqi ünvanına sifarişli məktubla çatdırılır.

32.3 Tərəflərə imza edilməklə verilən məktublar və ya teleqraf vasitəsi ilə edilən xəbərdarlıq və məlumatlar da sifarişli məktub vasitəsilə bildirilən xəbərdarlıq və məlumatlar səviyyəsində hüquqi qüvvəyə malikdir.

Maddə 33. İş sirlərinin gizli saxlanması

Sığortaçı və onun səlahiyyətli nümayəndələri sığortalıya əlaqədar öyrənəcəkləri bütün iş sirlərini gizli saxlamamalarına görə dəyən zərər üçün məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 34. Xüsusi şərtlər

34.1. Sığorta şəhadətnaməsində bu qaydalara və bunlarla əlaqədar olan əlavə şərtlərə zidd olmayan xüsusi şərtlər də yazıla bilər.

34.2. Sığortalı və ya sığorta olunan tərəfindən belə şərtlərin yerinə yetirilməməsi sığortaçının sığorta ödənişini verməkdən imtina etməsi və ya sığorta müqaviləsinə xitam vermək üçün əsas sayılır.

Maddə 35. Mübahisələrin həlli qaydası

Bu qaydalara əsasən bağlanmış sığorta müqaviləsindən irəli gələn bütün mübahisələr ilkin olaraq danışıqlar yolu ilə pretenziya qaydasında, tərəflər arasında razılığa gəlinmədiyi təqdirdə isə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq məhkəmələr vasitəsilə həll edilir.

Maddə 36. Sığorta müqaviləsinin (şəhadətnaməsinin) bu qaydalar üzərində üstünlüyü

Sığorta müqaviləsi (şəhadətnaməsi) bağlanarkən sığortalı və sığortaçı bu qaydaların müəyyən müddələrinin dəyişdirilməsi və ya istisna edilməsi, həmçinin müəyyən əlavələr edilməsi barədə xüsusi şərtlər əlavə olunmasına dair razılığa gələ bilərlər.